

LATVIJAS DALĪBA ES PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJU PAMATPROGRAMMĀ “APVĀRSNIS EIROPA”. PĀRSKATS PAR PERIODU LĪDZ 11.07.2023.

Apvārsnis Eiropa ir Eiropas Savienības (ES) pētniecības un inovācijas (P&I) programma 2021.-2027. gada periodam, kas turpinās līdzšinējo programmu Apvārsnis 2020. Programmas Apvārsnis Eiropa kopējais finansējums 95,5 miljardi eiro, padarot to par visu laiku vērienīgāko un ambiciozāko pētniecības un inovāciju programmu, ko īstenojusi ES. Tā ietver 5,4 miljardus no Eiropas atvēršanas plāna NextGenerationEU, kura mērķis ir veicināt Eiropas atvēršanos un padarīt Eiropu noturīgāku pret nākotnes izaicinājumiem. Programmu Apvārsnis Eiropa papildinās pētniecības un apmācību programma Euratom.

Apvārsnis Eiropas pamatā izvirzīts 3 pīlāru modelis, kura ietvaros atbalstīs atvērto zinātņi, globālo izaicinājumu risināšanu un rūpniecības konkurētspēju un atvērto inovāciju, papildus atbalstot arī Eiropas pētniecības telpas stiprināšanu.

I PILĀRS. Veicina zinātnisko izcilību, jaunu zināšanu, prasmju, tehnoloģiju un risinājumu radīšanu un izplatīšanu, kā arī piekļuvi pasaules līmeņa pētniecības infrastruktūrām un veicināt pētnieku apmācības un mobilitāti, tādējādi palielinot Eiropas pētniecības telpas pievilcību. Pirmā pīlāra uzdevums ir ES zinātniskās bāzes izcilības nostiprināšana un paplašināšana. Pīlārs sastāv no trim programmām: Eiropas Pētniecības padome, Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās aktivitātes un Pētniecības infrastruktūras.

II PILĀRS. Pīlārā “Globālo izaicinājumu risināšana un rūpniecības konkurētspēja” pētniecību un inovācija atbalstīs 2 paralēlās pieejas: uzdevumu jomu orientēti projekti un tematisko kopu partnerību projekti. Pīlārā noteiktas ES uzdevumu jomas ar vērienīgiem mērķiem, lai risinātu dažas no ES lielākajām problēmām. Tas ietver arī Vienotā pētniecības centra (Joint Research Centre) darbības, kas nodrošina ES un valstu politikas veidotājus ar

neatkarīgiem zinātniskiem pierādījumiem un tehnisku atbalstu. Katra uzdevumu joma (mission area) darbosies kā darbību portfelis, piemēram, pētniecības projekti, politikas pasākumi vai pat likumdošanas iniciatīvas, lai sasniegtu izmērāmu mērķi, kuru nevarēja sasniegt ar atsevišķām darbībām. ES uzdevumu jomas veicinās Eiropas Zaļā kursa, Eiropas vēža plāna, kā arī Ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. Programmas Apvārsnis Eiropa un it īpaši tās otrā pīlāra galvenais mērķis ir radīt zināšanas, stiprināt pētniecības un inovācijas ietekmi uz attīstību izstrādājot, atbalstot un īstenojot ES politiku, un atbalstot novatorisku risinājumu pieejamību un ieviešanu Eiropas rūpniecībā, īpaši MVU, un sabiedrībā, lai risinātu globālas problēmas, tostarp klimata pārmaiņas un ilgtspējīgas attīstības mērķus. 2. pīlārs atbalsta pētījumus, kas saistīti ar sabiedrības izaicinājumiem un ar tematisko kopu palīdzību stiprina tehnoloģisko un rūpniecisko kapacitāti.

III PILĀRS. Inovatīvas Eiropas pīlāra mērķis ir ar Eiropas Inovāciju padomes starpniecību padarīt Eiropu par līderi tirgus radošo inovāciju jomā. Tas arī palīdz attīstīt vispārējo Eiropas inovāciju ainavu, attīstot Eiropas inovācijas ekosistēmas un izmantojot Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (EIT), kas veicina zināšanu trijstūra – izglītības, pētniecības un inovācijas – integrāciju.

Latvijas dalība programmā Apvārsnis Eiropa

Līdz 2023. gada 11.jūlijam Latvijas institūcijas programmā Apvārsnis Eiropa piedalījušās **738** projektu pieteikumos, iesniedzot **713** “Atbilstošus” (eligible) projektus. No **738** iesniegtajiem projektu pieteikumiem **423** projekti saņēma virssliekšņa vērtējumu (above threshold) un **299** bija novērtēti zem sliekšņa (below threshold). Latvijas dalību skaits iesniegtajos projektu pieteikumos ir **959**, bet dalību skaits finansētajos projektos – **206**, no tiem **186** ir partneri un **20** ir koordinatori. No 20 projektu koordinatori 12 ir koordinatori Eiropas Inovāciju padomes projektos.

Eiropas Komisija finansējusi **171** projektus kopā par **42,38 milj.€** jeb **23,20%** Latvijas iesniegto projektu. Tātad apmēram katru ceturto iesniegto projektu.

Apvārsnis Eiropa programmā projekti iziet caur vairākām vērtēšanas fāzēm. Vispirms notiek iesniegto projektu administratīvs izvērtējums, pēc kura tie iegūst statusu “Atbilstošs” (eligible) vai “Neatbilstošs” (ineligible). Pēc tam notiek saturiskā vērtēšana, kurā vērtē pieteikuma būtību. Atšķirības starp piedalīšanās reizēm un projektu skaitu rodas, jo vienā projekta pieteikumā var būt vairāk kā viena institūcija no Latvijas. Turklāt, tā kā projektu lielākoties iesniedz vairāku institūciju grupa, saukta par konsorciju, tad par Latvijas projektiem uzskatāmi visi projekti, kuros vismaz viens konsorcija partneris ir no Latvijas.

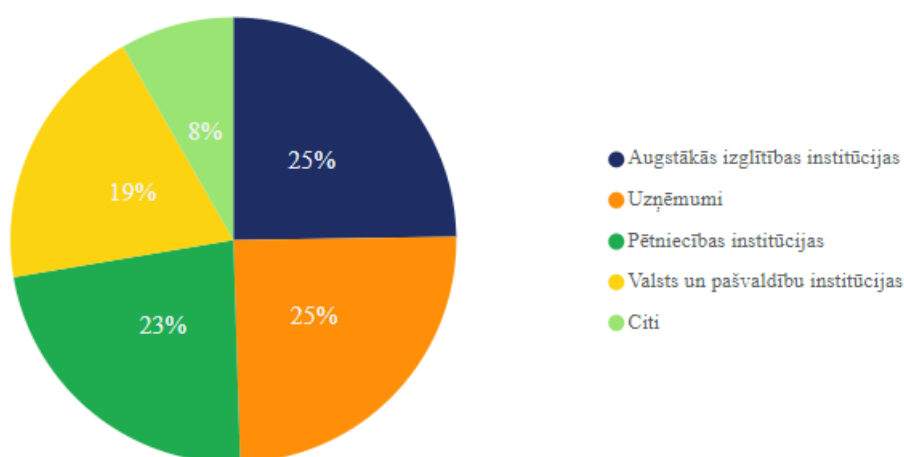
Apvārsnis Eiropa institūcijas ir iedalītas piecās grupās. Augstākās izglītības institūcijas (Higher or secondary education, HES) ir Latvijas augstskolas, koledžas, universitātes utt. Uzņēmumi (Private for profit, PRC) ir komercregistrā reģistrētas institūcijas, kurām var rasties peļņa. Šī grupa ietver arī valsts un pašvaldību uzņēmumus. Valsts un pašvaldību institūcijas (Public body, PUB) ir dažādas ministrijas, pašvaldības un cita veida publiskās institūcijas, piemēram, plānošanas reģioni, tiesas, Valsts kase u.c. Pētniecības institūcijas (Research organisations, REC) ietver sevī Latvijas pētniecības institūtus, bet grupa citi (Others, OTH) ir tām institūcijām, kuras neietilpst nevienā no iepriekš minētajām definīcijām, pārsvarā tās ir dažādas nevalstiskās organizācijas.

Latvijas institūciju dalības programmā Apvārsnis Eiropa

Institūcijas tips	Finansēto dalību skaits
Augstākās izglītības institūcijas	51
Uzņēmumi	51
Pētniecības institūcijas	47
Valsts un pašvaldību institūcijas	40
Citi	17
Kopā	206

Tabulā parādītas institūciju piedalīšanās reizes. Tās atšķiras no projektu skaita, jo vienā projektā var būt vairāk kā viena institūcija no Latvijas. Visvairāk Apvārsnis Eiropa finansēto dalību ir augstākās izglītības institūcijām un uzņēmumiem - **51**.

Dalība "Apvārsnis Eiropa" pēc institūcijas tipa un pēc dalību skaita

Latvijas piedalīšanās Eiropas ietvarprogrammās ir salīdzināta tabulā. Apvārsnis Eiropa dati ir par periodu līdz 2023.gada 11.jūlijam.

Latvijas dalības Apvārsnis Eiropa un iepriekšējās ietvarprogrammās

	5.IP	6.IP	7.IP	“Apvārsnis 2020”	“Apvārsnis Eiropa”
	(1999-2002)	(2002-2006)	(2007-2013)	(2014-2020)	(2021-2027)*
Projektu pieteikumu skaits	667	1027	1127	2790	738
Dalību skaits projektu pieteikumos	776	1206	1424	3480	959
Atbalstītie projekti	178	217	240	436	171
Dalību skaits atbalstītajos projektos	204	258	337	543	206
Sekmība	26.70%	21.10%	21.30%	14,16%	23,20%
EK finansējums (EUR, milj.)	14.6	21.6	49.04	116.8	42,38

*līdz 2023.gada 11.jūlijam

Pirmās desmit Latvijas institūcijas pēc dalību skaita un piešķirtā finansējuma apjoma ir parādītas tabulās. Līderos ir Latvijas Universitāte ar 19 dalībām un EUR 5,382,090 EK piešķirtā finansējuma apjoma.

Pirmās 10 Latvijas institūcijas pēc dalību skaita

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	Dalību skaits
1.	LATVIJAS UNIVERSITĀTE	19
2.	ELEKTRONIKAS UN DATORZINĀTŅU INSTITŪTS	12
3.	RIGAS TEHNISKĀ UNIVERSITĀTE	11
4.	LATVIJAS ZINĀTNES PADOME	10
5.	IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJA	8
6.	VALTS IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS AĢENTŪRA	7
7.	LATVIJAS ORGANISKĀS SINTĒZES INSTITŪTS	5
8.	LATVIJAS VALSTS MEŽZINĀTNES INSTITŪTS SILAVA	5
9.	NODIBINĀJUMS BALTIC STUDIES CENTRE	5
10.	LATVIJAS BIOZINĀTŅU UN TEHNOLOĢIJU UNIVERSITĀTE	4

Pirmās 10 Latvijas institūcijas pēc EK piešķirtā finansējuma apjoma

Nr.p.k.	Organizācijas nosaukums	EK piešķirtā finansējuma apjoms, EUR
1.	LATVIJAS UNIVERSITĀTE	5,382,090
2.	LATVIJAS UNIVERSITĀTES CIETVIELU FIZIKAS INSTITŪTS	3,602,221
3.	LATVIJAS ORGANISKĀS SINTĒZES INSTITŪTS	2,802,799
4.	ELEKTRONIKAS UN DATORZINĀTŅU INSTITŪTS	2,801,797
5.	LATVIJAS ZINĀTNES PADOME	2,745,714
6.	RIGAS TEHNISKĀ UNIVERSITĀTE	1,767,974
7.	NODIBINĀJUMS BALTIC STUDIES CENTRE	1,730,313
8.	LATVIJAS VALSTS MEŽZINĀTNES INSTITŪTS SILAVA	1,370,796
9.	VALTS IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS AĢENTŪRA	1,092,393
10.	RĪGAS PAŠVALDĪBAS AĢENTŪRA "RĪGAS ENERĢĒTIKAS AĢENTŪRA"	1,015,906

Dalību skaits un piešķirtā finansējuma apjoms pa Apvārsnis Eiropa programmas pīlāriem ir parādīts tabulā. Tabulās augšā ir trīs galvenie pīlāri, tie ir izdalīti atsevišķi, jo tajos visi pieteicēji startē vienlīdzīgos apstākļos, savukārt pārējās "Apvārsnis Eiropa" sadaļās konkurence var būt ierobežota, lai piesaistītu kādu konkrētu mērķauditoriju, piemēram, "jaunās" Eiropas valstis.

Latvijas dalību skaits un EK piešķirtā finansējuma apjoms pa "Apvārsnis Eiropa" programmas pīlāriem

Pīlars	Dalību skaits	EK finansējums, EUR
Zinātnes izcilība	27	3,116,789
Globālo izaicinājumu risināšana un rūpniecības konkurētspēja	144	30,625,626
Inovatīva Eiropa	19	1,523,435
Dalības paplašināšana un Eiropas pētniecības telpas stiprināšana	16	7,118,102

Latvijas dalību skaits un EK piešķirtā finansējuma apjoms pa tematiskajām prioritātēm

Tematiskā prioritāte	Dalību skaits	EK finansējums, EUR
M.Sklodovskas-Kirī programma	18	2,233,297
Pētniecības infrastruktūras	9	883,492
Veselība	15	6,162,105
Kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība	5	1,283,598
Digitālā joma, rūpniecība un kosmos	37	6,506,999
Klimats, enerģētika un mobilitāte	38	8,333,956
Pārtika, bioekonomika, dabas resursi, lauksaimniecība un vide	49	8,338,968
Eiropas Inovāciju padome	13	512,500
Eiropas inovāciju ekosistēmas	6	1,010,935
Dalības paplašināšana	11	6,587,187
Eiropas pētniecības telpas stiprināšana	5	530,915

EK piešķirtā finansējuma apjoms % pa Apvāršnis Eiropa programmas tematiskajām prioritātēm

